

Pere Gabriel

Catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Membre del Grup d'Estudis " República i Democràcia" (GERD) , així com del Grup de Recerca d'Estudis d'Història Social i Obrera (GRISHO) i director del projecte de recerca Espanya i Nació a Catalunya (ESNACAT), de la UAB. Membre també del Patronat de la Biblioteca Arús de Barcelona, del que n'és secretari. Forma part del consell de redacció i és co-fundador de la revista *Historia Social*, que es publica a València des de 1988, i, alhora, dels consells assessors de diverses revistes d'història catalanes (*L'Avenç i Segle XX* de Barcelona, *Terme*, de Terrassa, etc.) i de l'estranger (*Catalònia*, de Paris, *Espanya Contemporània*, de Torino/Alessandria, etc.). Ha publicat també articles en d'altres revistes especialitzades d'un notori prestigi acadèmic, com, per exemple, *Recerques*, de Barcelona, i de fora, en particular, *Ayer i Hispania*, de Madrid, *Alcores*, de Salamanca, *Historia Contemporanea*, del País Basc, o *Memoria e Ricerca*, de Ravena / Milà, *Le Mouvement Sociale* i *Cahiers de Civilisation Espagnole Contemporaine*, ambdues de Paris, *Bulletin d'Histoire Contemporaine de l'Espagne*, d'Aix en Provence, etc. Forma part de la junta directiva de l'Associació d'Història Social, d'àmbit estatal. Ha impartit classes de doctorat com a professor convidat en diverses universitats franceses, italianes i portugueses, també espanyoles, i ha dirigit unes vint-i-cinc tesis doctorals.

Ha publicat diversos estudis sobre història del moviment obrer, dedicant una especial atenció a l'anarquisme, el socialisme i el sindicalisme catalans, amb llibres sobre Joan Peiró (1975, 1990, 2008), Frederica Montseny (1979), i treballs a l'entorn de la construcció de la CNT (2002) o de la UGT (1990, 2004), etc. Ha estat co-autor de *Red Barcelona. Social Protest and Labour Mobilization in the Twentieth Century* (London and New York, (2002), així com de *La Diputació Revolucionaria, 1868-1874* (Barcelona, 2003). Amb un abast general espanyol, ha publicat, en col·laboració, una àmplia *Historia de España Siglo XX 1875-1939* (Madrid, 2000) i, més darrerament, el volum IV de la *Historia de la UGT. Un sindicalismo de guerra, 1936-1939* (Madrid, 2011), de la que n'és únic autor.

L'interès per la història del pensament i les idees i la història cultural quedà ben de manifest al dirigir una obra important, en deu volums, la *Història de la Cultura Catalana* (Barcelona, 1994-2000).

Una preocupació especial ha estat i és la reconstrucció i discussió de la història de la cultura política del republicanisme i el federalisme populars, català i espanyol, que ha donat lloc, entre moltes altres publicacions, al llibre *El Catalanisme i la Cultura Federal. Història i política del republicanisme popular a Catalunya el segle XIX* (Reus- Barcelona, 2007), i *El republicanismo en España*, en col·laboració amb Àngel Duarte (Madrid, 2000), *La escarapela tricolor. El republicanismo en la España Contemporanea*, obra col·lectiva (Oviedo, 2008). També: "Catalanismo y democracia. El siglo XIX: Estado, Régimen y Gobierno" (*Alcores* , Salamanca, 9/2009).

Sobre l'exili republicà a França, anterior al de la Segona República : *París ciudad de acogida. El exilio español durante los siglos XIX y XX* (Madrid, 2010), amb " Militantes y activistas bajo control. Federales , socialistas y anarquistas españoles en Paris , 1868-1914 " (Madrid , 2010) .

Més encara, amb obres i col·laboracions referides a les primeres dècades del segle XX: *Memoria de la Segunda República. Mito y realidad* (Madrid, 2006), amb un capítol sobre "Cataluña y la Segunda República: encuentros y desencuentros"; *Solidaritat Catalana i Espanya* (Barcelona 2009), amb "Republicanisme nacionalista, Solidaritat Catalana i Solidaridad Obrera"; o *Els orígens del republicanisme nacionalista. El Centre Nacionalista Republicà a*

Catalunya (1906-1910) (Barcelona, 2009), con “El republicanisme federal finisecular: la difícil construcció d’un catalanisme d’esquerres per al nou-cents”; etc. Ha participat també amb la recent revisió historiogràfica dels fets de la Setmana Tràgica de 1909 i és co-autor, entre d’altres títols, d’ *Els fets de la Setmana Tràgica (1909)* (Barcelona 2010), *La Setmana Tràgica. Motius i fets* (Barcelona 2011), *Semana Trágica. Entre las barricadas y el Barranco del Lobo* (Bellaterra 2011).

Finalment, cal tenir en compte que una preocupació central els darrers anys han estat les anàlisis relacionades amb la història cultural i simbòlica dels sectors populars. A destacar en aquesta direcció, la col·laboració dins *Símbols i mites a l’Espanya Contemporània* (Reus, 2001, text impulsat pel malaguanyat Pere Anguera), amb “Mites republicans. Els federals catalans i Pau Claris”. I molts d’altres textos: *En el nombre del oficio* (Madrid 2005), amb “Trabajadores de oficio y política en el siglo XIX: el buen obrero y la ilustración autodidacta”; *Avenida de la República* (Zaragoza, 2007), amb l’escrit “Recuerdo y memoria de la República. Símbolos y referencias”; *Llingua, classe y sociedad* (Oviedo 2008), amb una aportació sobre classe obrera, llenguatge polític i llengua a Catalunya; *Pep Ventura, abans del mite. Quan la sardana era un ball de moda* (Figueres, 2010), con “Cultura i política federals del vuit-cents. Música, himnes i cançons”; *Les grands récits: miroirs brisés?* (Paris, 2010), amb “El folletín militante en el siglo XIX y principios del XX: la imagen del dirigente”; “Gli anniversari della Rivoluzione e della Repubblica in Spagna. I casi di Madrid e Barcellona”, dins el monogràfic *Celebrare la nazione. Anniversari e commemorazioni nella società contemporanea* (*Memoria e Ricerca*, Milano, 34/maggio-agosto 2010). A no oblidar, en fi, algun article extens com és ara “Els herois del poble. Literatura de voluntat popular i militància política democràtica al segle XIX a Catalunya” (Vic 2010), o Fa molt poc, a més, i dins la mateixa temàtica, cal comptar amb la seva col·laboració dins el llibre *La celebración de la nación. Símbolos, mitos y lugares de memoria* (Granada, 2012) i *España Res Pública. Nacionalización española e identidades en conflicto (siglos XIX y XX)*, obra col·lectiva, coordinada per Pere Gabriel, Jordi Pomés y Francisco Fernández (Granada, 2013).